

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.registrator@regeringskansliet.se

Redovisning av uppdrag att stärka informationsinsatserna för frivillig återvandring

Migrationsverket redovisar härmed genomförda informationsinsatser och resultat av dessa i uppdraget att stärka informationsinsatser för att uppmuntra frivillig återvandring.

Migrationsverket har även samverkat med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården och Polismyndigheten som har bistått Migrationsverket med att nå ut med information om frivillig återvandring.

Till redovisningen biläggs redovisningar från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården och Polismyndigheten.

Maria Mindhammar
Generaldirektör

Bilaga:

Redovisning av Migrationsverkets uppdrag att stärka informationsinsatser för att uppmuntra frivillig återvandring

REDOVISNING

Uppdrag att stärka informationsinsatser för att uppmuntra frivillig återvandring

Dnr: 1.3.4-2025-2879

Migrationsverket: Redovisning av uppdrag att stärka informationsinsatser för att uppmuntra frivillig återvandring

Framställd av: Nationella operativa avdelningen

Fastställd av: Maria Mindhammar, generaldirektör

Fastställersedatum: 2025-09-16

Handlagd av: Leila Pacula Nielsen, expert

Diarienummer: 1.3.4-2025-2879

Sammanfattning

I årets regleringsbrev har Migrationsverket fått i uppdrag att intensifiera arbetet med informationsinsatser i syfte att öka kunskapen om möjligheten att frivilligt återvändra bland människor som kan tänkas vara intresserade av hjälp och stöd för att återvändra och som inte har integrerats i det svenska samhället.

I arbetet med uppdraget har Migrationsverket bland annat producerat nytt informationsmaterial och genomfört omfattande informationsinsatser. Därutöver har vi byggt upp en grund för kommande informationsinsatser genom framtagande av en målgruppsanalys, som kommer att vägleda oss i arbetet framåt.

I regleringsbrevsuppdraget ingår även att samverka med relevanta myndigheter och berörda parter i syfte att nå de personer som omfattas av förordning (1984:890) om bidrag till utlänningars resor från Sverige för bosättning i annat land och öka medvetenheten om möjligheten att återvändra. Samverkan har lett till att kunskapshöjande insatser genomförts hos Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården och Polismyndigheten och att de numera informerar om frivillig återvandring på sina webbsidor. I juni 2025 tillsatte regeringen en nationell samordnare för återvandring. Sedan dess har Migrationsverket ett pågående samarbete för gemensamma informationsinsatser.

Tillsammans med externa parter som Delegationen för migrationsstudier och Statens Servicecenter har gemensamma steg tagits för att informera om återvändningsbidraget och stärka förutsättningar för återvandring. Därutöver fungerar organisationer med etablerade nätverk och språklig och kulturell förankring som viktiga avsändare som kan nå grupper som annars riskerar att stå utanför. I det internationella arbetet har det funnits ett ömsesidigt informationsutbyte med andra länder om arbetet i förhållande till Syrien och en nära dialog med danska aktörer för att dra lärdom av hur de arbetar med frivillig återvandring.

Vår målgruppsanalys har visat att individen behöver tydlig information för att ta ett beslut om att återvändra. För att fler ska överväga återvandring som ett reellt och hållbart alternativ krävs därför vägledning genom hela processen, från första kontakt till återkomst i hemlandet, att fungera som stöd tillsammans med ett höjt ekonomiskt bidrag.

Migrationsverkets insatser har resulterat i att det idag finns informationsunderlag att använda för att sprida information om möjligheten till återvandring, rekommendationer om hur Migrationsverket ytterligare kan nå ut till målgruppen genom olika kanaler och utarbetade former för samverkan och kunskapsspridning. Slutsatsen är att insatserna ger Migrationsverket faktiska möjligheter att nå ut till målgruppen som får nya och fler sätt att ta till sig information och kunskap om möjligheten till återvandring, som i förlängningen skapar robusta förutsättningar för en ökad återvandring.

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Uppdraget.....	5
1.2	Bakgrund.....	5
2	Syfte, mål och avgränsningar.....	6
3	Arbetets planering och genomförande	8
4	Resultatredovisning	9
4.1	Informationsinsatser.....	9
4.1.1	Målgruppsanalys.....	9
4.1.2	Digital information	10
4.1.3	Kunskapshöjande filmer och informationsmaterial	11
4.1.4	Webbsidor hos andra myndigheter och forum.....	11
4.1.5	Pågående informationsinsatser	12
4.2	Samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Polismyndigheten samt andra myndigheter och aktörer	13
4.2.1	Samverkan myndigheter	13
4.2.2	Delegationen för migrationsstudier.....	13
4.2.3	Statens servicecenter.....	13
4.2.4	Diasporaföreningar	13
4.2.5	Kontakt med EU-länder om Syrien	14
4.3	Uppdrag att analysera behovet av stöd och information.....	14
4.3.1	Informationsbehov	14
4.3.2	Behov av stöd.....	16
4.4	Kostnader för att genomföra uppdraget	19
4.5	Senarelagda åtgärder.....	19
5	Slutsatser	20
5.1	Informationsinsatser.....	21
5.2	Samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Polismyndigheten samt andra myndigheter och aktörer	21
5.3	Uppdrag att analysera behovet av stöd och information.....	22

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Migrationsverket har i regleringsbrevet för 2025 tilldelats ett uppdrag om stärkta informationsinsatser för att uppmuntra frivillig återvandring.

Migrationsverket ska intensifiera sitt arbete med informationsinsatser i syfte att öka kunskapen om möjligheten att frivilligt återvandra bland människor som kan tänkas vara intresserade av hjälp och stöd att återvandra och inte integrerats. Migrationsverket ska även samverka med relevanta myndigheter och berörda parter i syfte att nå de personer som omfattas av förordning (1984:890) om bidrag till utlänningars resor från Sverige för bosättning i annat land och öka medvetenheten om möjligheten att återvandra.

Arbetsförmedlingen, Polismyndigheten, Kriminalvården och Försäkringskassan ska bistå Migrationsverket.

Migrationsverket ska redovisa:

- vilka informationsinsatser som har genomförts, kostnader och resultatet av insatserna
- hur myndigheten har samverkat med relevanta myndigheter och andra aktuella aktörer
- en analys av stöd- och informationsbehov för de som omfattas av förordningen när de står inför ett beslut om att återvandra eller inte.

Uppdraget ska redovisas den 30 september 2025¹. Denna rapport utgör Migrationsverkets redovisning av uppdraget.

1.2 Bakgrund

Migrationsverket har sedan 1990-talet varit ansvarig myndighet för att handlägga ansökningar om bidrag för frivillig återvandring. Bidraget har kunnat sökas främst av individer som har uppehållstillstånd i Sverige som skyddsbehövande. Antalet ansökningar om återvandringsbidrag har historiskt varit få och anslaget för bidrag har varit förhållandevis lågt.

I 2023 års regleringsbrev fick myndigheten en ny målsättning vad gäller arbetet med frivillig återvandring, vilket innebar att den frivilliga återvandringen skulle öka. Myndigheten fick även i uppdrag att genomföra informationsinsatser för att öka kunskapen om det stöd för återvandring som finns att söka. Sedan dess

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Migrationsverket, uppdrag 3.4.

har Migrationsverket genomfört konferenser, workshops, finansierat externa projekt som handlat om att samarbeta regionalt kring frivillig återvandring, utbilda individer som överväger att återvandra samt sprida information om frivillig återvandring. Migrationsverket har även genomfört intern utveckling av arbetet.

Regeringen beslutade den 26 oktober 2023 att uppdra åt en särskild utredare att göra en översyn av incitamentsstrukturerna för frivillig återvandring och utredningen presenterade sitt betänkande *Stöd till invandrares utvandring* i augusti 2024².

Migrationsverkets rättschef beslutade i december 2024 om ett rättsligt ställningstagande för att, i avvaktan på eventuell ny lagstiftning på området, reda ut de rättsliga förutsättningarna för återvandringsbidrag samt de frågeställningar som fanns inom den operativa verksamheten.³

Sammantaget har Migrationsverkets arbete med uppdraget varit ett omfattande omtag i frågan om återvandring med flertalet för verksamheten nya arbetsuppgifter. Betänkandet *Stöd till invandrares utvandring* och promemorian *Ett höjt bidrag vid återvandring*⁴ har tjänat som vägledning för införda och pågående insatser.

2 Syfte, mål och avgränsningar

Myndighetens samlade arbete inom återvandringsområdet har utgått från en för myndigheten gemensam handlingsplan. Handlingsplanen omfattar tre delar; mål och uppdrag enligt regleringsbrevet, intern utveckling av processen för att söka återvandringsbidrag och uppdraget att stärka förutsättningarna för frivillig återvandring i prioriterade tredjeländer⁵.

I handlingsplanen tas fem delmål fram för att styra Migrationsverkets samlade arbete avseende frivillig återvandring. Delmålen syftar till att svara mot de olika mål och uppdrag kopplade till frivillig återvandring som tilldelats myndigheten men också för att styra den interna utvecklingen av arbetet. Arbetet mot målen pågår fram till årsskiftet 2025 men arbetet beräknas fortsätta med ytterligare informationsinsatser, eventuella stödsatser och uppföljning och utvärdering av dessa under 2026.

² SOU 2024:53. (2024). Stöd till invandrares utvandring. Justitiedepartementet.

³ Rättsligt ställningstagande, Återvandringsbidrag enligt förordningen(1984:890) om bidrag till utlänningars resor från Sverige för bosättning i annat land, RA/073/2024

⁴ Promemoria Ett höjt bidrag vid återvandring, Ju2025/00949.

⁵ Handlingsplan för genomförande av återvandringsuppdraget 2025, Dnr: 1.3.4-2025-2879.

Mål 1 och 5 är inte relevanta för den här redovisningen och berörs därmed endast i korthet.

Delmål 1: Förslag till organisation för att omhänderta en ökning av återvandringsbidragsärenden finns framtagen.

Delmål 2: Ett arbetssätt för att nå ut till personer som har rätt att söka resebidrag finns framtaget och är samverkat med berörda myndigheter och parter.

Delmål 3: En strategisk plan för hur budskap till målgruppen kan utformas och en kanalstrategi för detta finns framtagen.

Delmål 4: Det finns uppdaterat och utökat informationsmaterial i olika format.

Delmål 5: En metod för hur myndigheten kan arbeta för att stärka förutsättningarna för frivillig återvandring i tredjeland är framtagen.

I avsnitt tre presenteras uppdragets genomförande och avsnitt fyra redogör för resultaten av genomförda aktiviteter, hur de har använts och avses användas i det fortsatta arbetet. I avsnitt fem presenteras slutsatserna av arbetet med uppdraget.

3 Arbetets planering och genomförande

Som beskrevs i avsnitt 2 utgår myndighetens samlade arbete inom återvandringsområdet från en handlingsplan som delar in arbetet i tre delar:

- Arbetspaket 1: intern utveckling
- Arbetspaket 2: samverkan och informationsinsatser
- Arbetspaket 3: internationell samverkan och tredjelandssamarbete

I uppdraget har fokus varit att bygga upp en organisation för myndighetens interna arbetssätt och kommunikation om återvandringsbidraget. Vidare har uppdraget inriktats på samverkan med andra myndigheter som ska bistå Migrationsverket i att nå ut med information om bidraget. För ändamålet har en arbetsgrupp inrättats med representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Kriminalvården som leds av Migrationsverket. Sedan kvartal tre utgör Migrationsverkets regioner en del i arbetet med att genomföra kunskapshöjande insatser både internt i organisationen och externt mot aktörer som kommer i kontakt med målgruppen.

De aktiviteter som har genomförts under månaderna januari till augusti har främst varit förberedande för kommande insatser, detta mot bakgrund av utmaningen att kommunicera kring en ännu inte antagen förordning där förutsättningarna inte har varit klara. Fokus för uppdragets genomförande är att förbereda för den nya förordningen, bland annat genom att kartlägga målgruppens behov genom en målgruppsanalys som ska ligga till grund för kommande informationsinsatser.

Slutligen samarbetar myndigheten med organisationen Seefar Foundation⁶ kring en förstudie om att stärka förutsättningar och upprätta nätverk för återvandring i prioriterade ursprungsländer. Förstudien utgör även en betydande del av Migrationsverkets arbete med att ta reda på behovet av information och stöd vid en eventuell återvandring där intervjuer med individer på plats i hemländer som redan återvandrat ägt rum. Det ger viktiga insikter om hur myndigheten kan arbeta förutsättningsskapande för den som överväger att återvändra.

⁶ Seefar Foundation är en icke-vinstdrivande organisation som arbetar inriktat mot utsatta grupper och migranter och dess försörjningsmöjligheter [<https://seefar.org/>].

4 Resultatredovisning

4.1 Informationsinsatser

Under 2024 fokuserade Migrationsverket bland annat på insatser riktade till aktörer, såsom kommuner, som i olika sammanhang möter individer som har en önskan om att återvändra. Migrationsverket tog också fram nytt informationsmaterial som dels riktar sig till dessa aktörer, dels riktat material för de som har möjlighet att återvändra. Erfarenheterna och resultaten ligger till grund för planeringen av genomförandet av uppdraget under resterande delen av 2025.

Under första halvåret 2025 har ett intensivt arbete pågått med att identifiera och bättre förstå målgruppernas behov, drivkrafter och hinder kopplat till frivillig återvandring, med målet att kommunicera med målgrupperna på ett relevant och träffsäkert sätt. Med stöd av målgruppsanalysen har vi ett bättre utgångsläge när beslut om höjt återvandringsbidrag fattats och ytterligare informations- och kommunikationsinsatser ska genomföras.

4.1.1 Målgruppsanalys

För att bättre förstå målgruppen har Migrationsverket gett en extern kommunikationsbyrå i uppdrag att ta fram en målgruppsanalys gällande kommunikation som bidrar till att förstå personernas behov, hur vi bäst når dem och vilka faktorer som är av betydelse för att de ska kunna fatta ett informerat beslut om att återvändra eller inte. Målgruppsanalysen har utförts genom enkätintervjuer med 154 individer ur målgruppen samt 10 semistrukturerade kvalitativa intervjuer med ledande personer från bland annat kultur- och språkföreningar respektive 10 semistrukturerade kvalitativa intervjuer med respondenter ur målgruppen⁷.

Enligt målgruppsanalysen finns potentiellt cirka 175 000 personer som omfattas av förordningen, enligt data från Statistiska Centralbyrån. En avgränsning har gjorts till ca 102 500 personer (med skyddsgrunder, anknytning eller kvotflyktingar) som kom till Sverige mellan 2005–2020⁸.

Resultaten av intervjuerna visar att 61 procent av målgruppen vill stanna i Sverige, att 18 procent uttrycker att de vill återvändra till hemlandet och att 12 procent har intresse av att flytta till annat land. Målgruppens kunskap om återvandringsbidraget är ojämn och det förekommer rykten och desinformation, särskilt online.

⁷ Med målgrupp avses individer som har rätt att söka stöd enligt förordning (1984:890) om bidrag till utlänningsresor från Sverige för bosättning i annat land.

⁸ Infab - extern kommunikationsbyrå, målgruppsanalys (2025), s.7.

Av undersökningen framkommer att de individer som kan överväga återvandring gör det främst utifrån känslomässiga skäl som återförening med familj, tillhörighet till hemlandet eller kulturell längtan. Även möjlighet att ångra sig väger tyngre än ekonomiskt bidrag. Resultatet indikerar att en mindre del av målgruppen, bestående av bland annat kvotflyktingar och personer som känner låg tillhörighet i Sverige, är mer benägna att flytta från Sverige. Bland dem anses den ekonomiska delen av återvandringsbidraget vara av större betydelse än för andra respondenter som anser att bidraget är av mindre betydelse.

För yngre personer och familjemedlemmar med barn som anser sig etablerade i samhället, framstår återvandring däremot som avlägset. Faktorer som sänker viljan att återvandra är upplevelsen av osäkerhet och instabilitet i hemlandet, att jobbmöjligheterna är dåliga och att det finns begränsad tillgång till vård och utbildning.

Resultaten av analysen pekar mot att kännedomen om möjligheten till stöd vid återvandring är relativt hög för ungefär hälften av respondenterna, samtidigt som analysen indikerar att majoriteten av respondenterna inte har funderat kring frågan att återvandra och planerar att stanna i Sverige. Målgruppen uttrycker vidare inget aktivt intresse för att få information om stöd vid återvandring och hinder som säkerhet och möjligheten till arbete eller utbildning i hemlandet påverkar intresset för en återflyttning.

En viktig lärdom från målgruppsanalysen kommer från genomförandet av intervjuerna där det beskrivs i analysen att ”ämnet väcker starka känslor hos många av respondenterna. Flera intervjusituationer präglades av obehag eller starka emotionella uttryck⁹”, något som visar på utmaningen i att informera om återvandringsbidraget och de överväganden som myndigheten har behövt göra.

Målgruppsanalysen tydliggör vilka grupper av individer som är aktuella att kommunicera med, och ökar förståelsen för deras behov, drivkrafter, kunskaper och kommunikationsvanor. Analysen ska bidra till att optimera myndighetens kommunikation och ligga till grund för att Migrationsverket kommunicerar om återvandringsbidraget på ett relevant, träffsäkert och förtroendefullt sätt.

4.1.2 Digital information

Migrationsverkets webbsida är en viktig kanal för att informera om återvandringsbidraget. Webbanalyser visar att de flesta besökare på myndighetens sidor om frivillig återvandring kommer via en sökmotor. Samtidigt har även en betydande andel besökare befunnit sig på webbplatsen och använt sökfunktionen för att hitta information om återvandring.

⁹ Infab, målgruppsanalys (2025), s.16-17.

Blanketten för att ansöka om återvandringsbidrag har laddats ned nästan 800 gånger, men sett i relation till att det hittills inkommit 85 ansökningar om återvandringsbidrag under 2025, kan konstateras att de flesta som laddar ned den inte går vidare med en ansökan. I arbetet med att förbereda för den nya förordningen för återvandringsbidraget avser myndigheten att se över ansökningsförfarandet för att om möjligt förenkla detta.

Sedan mars 2025 har sidor om återvandring på Migrationsverkets webbplats haft cirka 15 000 sidvisningar, varav cirka 9 500 unika besökare.

4.1.3 Kunskapshöjande filmer och informationsmaterial

Migrationsverket har ett framtaget informationsmaterial som kommer att uppdateras och spridas bredare när den nya förordningen som reglerar återvandringsbidraget är antagen.

Inom ramen för ett pilotprojekt där vi samlar återvändande och återvandring, har sex filmer från Irak producerats. Syftet är att visa upp hur landsmän har upplevt flytten tillbaka, vilket öppnar upp för fler samtal och reflektioner om vad det i praktiken kan innebära. I förlängningen syftar filmmaterialet till att vidga informationsmöjligheterna kring återvandring och öka antalet självmant återvändande.

Under kvartal fyra 2025 kommer filmerna publiceras på en sida på Migrationsverkets externa webbplats och efter utvärdering kan det bli aktuellt med fler filmer. Film som upplevelsebaserad information är en del av insatserna för att nå ut med information om återvandring till målgruppen likväl för att höja kunskapen och förståelsen om återvandring både internt och bland andra myndigheter och organisationer.

4.1.4 Webbsidor hos andra myndigheter och forum

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Polismyndigheten har bistått Migrationsverket i att nå ut med information om återvandringsbidraget via respektive myndighets webbsida. Information finns även tillgänglig på sidan informationsverige.se som bland annat används för samhällsintroduktion för nyanlända¹⁰.

¹⁰ Se: Arbetsförmedlingen [Ekonomiskt stöd från Migrationsverket för att bosätta sig i hemlandet - Arbetsförmedlingen], Försäkringskassan [Flytta utomlands - Försäkringskassan] samt [Flytta från Sverige | Informationsverige.se], Polismyndigheten [<https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/granspolisen/samtliga>], samtliga hämtade 4 september 2025.

Information om återvandringsbidraget har sedan 2024 funnits i kundytan hos Statens Servicecenter genom e-tavlor och informationsinsatsen har fortsatt under 2025.

4.1.5 Pågående informationsinsatser

Migrationsverket har påbörjat planeringen för att genomföra konferenser under kvartal fyra 2025 för att bredare sprida information om möjligheten till återvandring, samt planering för dialogmöten med diasporaföreningar i samma informationssyfte. Den huvudsakliga målgruppen för konferenserna är andra myndigheter, kommuner och länsstyrelser, Sveriges Kommuner och Regioner och civilsamhällesorganisationer. Konferenserna arrangeras i samarbete mellan Migrationsverket, den nationella samordnaren för frivillig återvandring och Delegationen för Migrationsstudier.

Myndigheten fortsätter utreda möjligheten att erbjuda oberoende rådgivning genom en extern part. Syftet med rådgivningen ska vara att erbjuda stöd till den som funderar på att återvandra, liknande den rådgivning som Dansk Flyktinghjälp tillhandahåller samt ge information om bidraget¹¹.

I september har kontaktpunkter i Migrationsverkets respektive regioner inrättats, vilka är personer som ska genomföra interna och externa kunskapshöjande insatser. Kontaktpunkterna avser även vara ett stöd vid behov för den nationella samordnaren för arbetet med frivillig återvandring, i syfte att bidra med expertis kring handläggning av återvandringsbidraget och myndighetens arbete med återvandring.

Utöver ovan uppdateras befintligt informationsmaterial bestående av en informationsfilm om bidraget, en tryckt broschyr, två informationsblad samt uppdatering av myndighetens webbsida, utifrån den nya förordningen för återvandringsbidraget.

Information om återvandring och återvandringsbidraget har även löpande under året förts fram i myndighetens regionala kommundialoger.

Målgruppsanalysen slutrapporteras i slutet av september vilken även innehåller rekommendationer för kommunikationen framåt. Utifrån rekommendationerna fattas beslut om kommande informationsinsatser.

¹¹ Se [Repatriering: At vende hjem | DRC Dansk Flygtningehjælp], hämtad 22 augusti 2025.

4.2 Samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Polismyndigheten samt andra myndigheter och aktörer

4.2.1 Samverkan myndigheter

Migrationsverket inledde under våren en samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Kriminalvården utifrån uppdraget att myndigheterna skulle bistå Migrationsverket i att nå ut med information om återvandringsbidraget. En arbetsgrupp med representanter från respektive myndighet inrättades, vilken under våren haft regelbundna träffar för att utbyta information, planera och genomföra informationsinsatser. Migrationsverket har tagit fram material som de andra myndigheterna kan använda sig av, bland annat ett inspelat kunskapspass om vad frivillig återvandring är.

4.2.2 Delegationen för migrationsstudier

Migrationsverket har även samarbetat med Delegationen för migrationsstudier genom en workshop som samlade myndigheter som på olika sätt arbetar med återvandring. Syftet med workshopen var att skapa dialog kring hur information om återvandring kan kanaliseras samt diskutera hur myndigheter som arbetar med återvandring kan samlas för att genomföra aktiviteter i tredjeland för individer som återvandrar. Resultaten tas omhand i det fortsatta arbetet med att informera om återvandringsbidraget samt i uppdraget att stärka förutsättningar för återvandring i prioriterade tredjeländer.

4.2.3 Statens servicecenter

Migrationsverket och Statens servicecenter inledde föregående år ett samarbete för att enligt uppdrag i regleringsbrevet informera om återvandringsbidraget. Det ledde till att information till så kallade e-tavlor som finns placerade i servicecentrens kundyta togs fram. Informationsinsatsen har pågått sedan 2024. Samarbetet med Statens servicecenter fortgår och information om återvandringsbidraget genom e-tavlorna visas även fortsättningsvis.

4.2.4 Diasporaföreningar

Under kvartal två har en planering tagits fram för dialog med diasporaföreningar i syfte att informera om återvandringsbidraget samt inhämta information om behov av stöd och information i återvandringsprocessen. Myndigheten avser att fortsätta arbeta med dialogmöten under kvartal tre och fyra för att närmare informera om det kommande bidraget. Utöver dialog med diasporaföreningar avser myndigheten att undersöka intresset hos frivilligorganisationer för att öka kunskapen om återvandring och möjligheten att söka återvandringsbidrag.

4.2.5 Kontakt med EU-länder om Syrien

Inom ramen för myndighetens arbete med att kartlägga behovet av åtgärder inför ett eventuellt ökat återvändande till Syrien, har ett erfarenhetsutbyte med fokus på återvandring och återvändande till landet genomförts. Vid mötet deltog representanter från migrationsmyndigheter och departement i Belgien, Danmark, Finland, Nederländerna, Norge och Sverige. Insatser för att stödja en återflytt till Syrien diskuterades och som noteras i myndighetens redovisning av kartläggningsuppdraget fanns ett uttalat intresse för samarbete i frågor om återvändande och återvandring.

4.3 Uppdrag att analysera behovet av stöd och information

Migrationsverket har använt olika metoder för att utforska behovet av stöd och information hos individer som överväger att återvända. Under hela 2025 genomförs förstudien *Strengthening Conditions for Repatriation*, som innefattar både dialoger med ursprungsländer och intervjuer med individer som har återvandrat¹². Även målgruppsanalysen¹³ som presenterades i avsnitt 4.1 samt Migrationsverkets erfarenheter som inhämtats genom samarbeten, dialoger och möten under de senaste åren, ligger till grund för analysen.

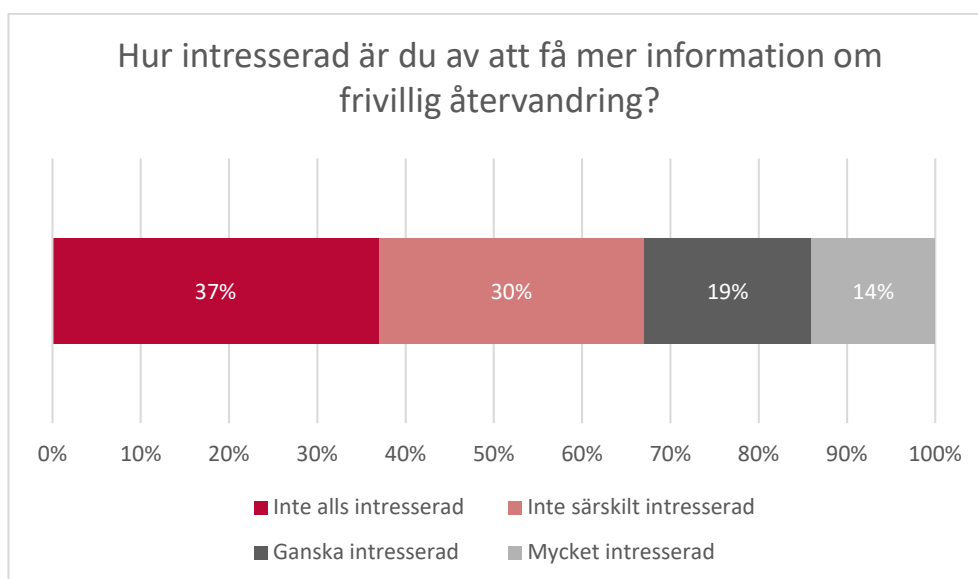
4.3.1 Informationsbehov

Målgruppsanalysen indikerar att det finns ett behov av att i större utsträckning nå ut med korrekt och saklig information om återvandringsbidraget. Som visats i avsnitt 4.1 varierar kunskapen om möjligheten att söka bidrag för återflytt till hemlandet. Målgruppsanalysen tyder vidare på att felaktig information sprids på sociala medier vilket innebär att individen riskerar att fatta beslut på felaktiga grunder.

Resultaten från målgruppsanalysen indikerar vidare att en majoritet är ointresserad av att få information om återvandringsbidraget vilket korresponderar med att den absoluta majoriteten av tillfrågade individer vill stanna i Sverige. Dock uttrycker en av tre att de är intresserade av att få information om bidraget, även om de inte avser att återvända.

¹² Förstudien genomförs i samarbete med organisationen Seefar Foundation som är en icke-vinstdrivande organisation med säte i Bryssel. Förstudien syftar till tillhandahålla bred evidensbaserad kunskap kring frivillig återvandring. Förstudien ska ta fram underlag till stöd för arbetet med att ta fram och genomföra informationsinsatser samt identifiera behovet av stöd och information

¹³ Resultatet av målgruppsanalysen visar på tendenser snarare än att med säkerhet säga hur det ser ut. Ett större urval och längre genomförandeperiod skulle ha behövts för att kunna dra tydliga slutsatser.

Vad gäller kommunikationen med målgruppen så sker den enligt målgruppsanalysen företrädesvis på olika språk. Analysen lyfter film och bildstöd som komponenter som kan underlätta kommunikationen, bland annat önskar 63 procent i gruppen utrikesfödda få samhällsinformation i filmformat och 58 procent önskar information i textform. Vidare indikerar resultaten av analysen ett behov av att nå ut med information genom personliga möten. Det ger en större möjlighet att säkerställa att informationen är förstådd och korrekt tolkad samt möjlighet att svara på frågor och bemöta rykten och felaktig information.

I kommunikation med målgruppen lyfts tillit till avsändaren som en viktig faktor att ta hänsyn till. Svenska myndigheter uppges ha förhållandevis högt förtroende hos målgruppen och resultaten indikerar att Migrationsverket är den aktör som bör vara avsändare av information om frivillig återvandring. Resultaten av analysen visar att kunskapen om att det finns ett återvandringsbidrag är låg samt att det finns risk för att den information som sprids inte är faktabaserad.

Migrationsverket har sedan 2023 haft en nära dialog med både Hjemrejsestyrelsen och Dansk Flyktinghjælp för att dra lärdom av hur aktörer i Danmark arbetat med frivillig återvandring¹⁴. En lärdom från Dansk Flyktinghjælps arbete är att offentliga aktörer måste vara först in med tydlig och trovärdig information där informationsinsatser via anpassade kanaler är ett första steg.

¹⁴ Dansk flyktinghjælp genomför informationsinsatser för att informera om repatriering som det kallas i Danmark och erbjuder även rådgivning för individer som överväga att återvända. Se [Repatriering: At vende hjem | DRC Dansk Flygtningehjælp]. Hjemrejsestyrelsen har ett övergripande ansvar för återvandringsfrågorna i Danmark.

Sammanfattningsvis bör information om frivillig återvandring nå ut till målgruppen genom olika kanaler och från tillförlitliga källor. Informationen bör finnas i olika format och möjlighet till personliga samtal bör erbjudas.

Informationsinnehåll

När det kommer till innehållet i informationen som en individ kan behöva inför ett eventuellt beslut om att återvandra, så är resultaten från både Migrationsverkets egna erfarenheter av att ha arbetat med frågan och externa studier relativt samstämmiga gällande vad informationen ska innehålla¹⁵.

Den sammantagna bilden är att informationen ska innehålla följande:

- typ av stöd för resa och transport till hemlandet
- hur identitetshandlingar kan förnyas
- administrativa procedurer vid ankomsten till hemlandet samt tillgängligt återintegrationsstöd
- information om administrativa procedurer och kontakt med myndigheter vid ankomsten till hemlandet
- vad som gäller vid ett eventuellt återvändande till Sverige och eventuella återbetalningsskyldigheter om man fått bidrag för flytten,
- situationen i hemlandet gällande bland annat säkerhet, tillgänglighet till vård och omsorg, framtidsutsikter, skolgång, möjlighet till socialförsäkring, bostadssituation och möjligt boendestöd
- hur validering och erkännande av utländska betyg och arbetserfarenheter går till
- stöd till eget företagande.

4.3.2 Behov av stöd

I återvändandearbetet används olika stödinsatser för att stödja individer efter att de fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd i Sverige. De individer som frivilligt återvandrar har dock inte haft någon systematisk tillgång till andra sorters stöd, såsom exempelvis psykosocialt stöd. Migrationsverkets behovsanalys visar dock att även dessa individer har behov som sträcker sig utöver de monetära.

Erfarenheter från förstudien *Strengthening Conditions for Repatriation* visar att de huvudsakliga framgångsfaktorerna och förutsättningarna för att lyckas väl med återvandringen är tillgången till finansiellt stöd, jobbmöjligheter, psykosocialt stöd och tydlighet kring juridisk status¹⁶.

¹⁵ Slutseminarium för genomförda återvandringsprojekt, 2024, minnesanteckningar dnr 1.3.4-2024-6908. Slutrapport: Frivillig Återvandring – Somalilands Riksförbund, dnr 2.2.3-2023-15071. Intentions and perspectives of Syrian refugees and asylum seekers in Europe, UNHCR, maj 2025.

¹⁶ The repatriation journey, Seefar, 2025.

Studien visar att det saknas formella/statliga re-integrationsmekanismer som är tillgängliga för återvandrare och att återvandrare därmed är beroende av informella nätverk som familj och vänner. Förstudien lyfter särskilt fram bristen av psykosocialt stöd som blir tydlig vad gäller barn med särskilda behov som löper risk för mobbning, där språksvårigheter och svårigheter att anpassa sig till en ny kultur spelar in.

Erfarenheter från tidigare genomförda projekt och aktiviteter stödjer resultaten i förstudien där till exempel yrkesförberedande utbildningar, stöd till initialt boende, rådgivning och mottagningssamtal i hemlandet har framkommit som relevanta stödsatser¹⁷. I den genomförda målgruppsanalysen uppger exempelvis cirka en av tre att stöd för att ordna boende och arbete i hemlandet har betydelse samt att stöd från lokala organisationer eller myndigheter kan ha betydelse för att överväga en återflytt.

Utöver ovan lyfts one-stop helpdesks för återvandrare som ett möjligt stöd för att få hjälp med administration, samt möjligheten att kopplas ihop med potentiella arbetsgivare och få råd kring investeringar, något som även föreslagits från tidigare genomförda återvandringsprojekt¹⁸. Även kontakt med andra återvändare och informationsträffar om bland annat levnadskostnader och boende innan avresa ansågs vara centralt. De respondenter som uppger att det ekonomiska stödet inte är viktigt anger istället att stöd till boende och jobb är mer betydelsefullt för ett eventuellt beslut om återvandring.

I FN:s flyktingorgans rapport *Intentions and perspectives of Syrian refugees and asylum seekers in Europe* nämner nästan hälften av de tillfrågade (44 procent) intresse för så kallade go and see visits för att undersöka

¹⁷ Slutredovisning samt slutrapport för projekt frivillig återvandring, Somalilands Riksförbund, diarienummer 2.2.3-2023-15071,

¹⁸ Slutredovisning samt slutrapport för projekt frivillig återvandring, Somalilands Riksförbund, diarienummer 2.2.3-2023-15071.

förutsättningarna inför en återflytt¹⁹. Möjligheten att göra en sådan rekognoseringsresa inför ett beslut om att återvandra eller inte stöds även av tidigare genomförda projekt.

Den information om behov av stöd som framkommit under målgruppsanalysen, förstudien, myndighetens erfarenheter och andra studier är i stort entydig och vissa delar återkommer i olika kontexter, såsom någon form av center för kontakt i hemlandet och möjligheten till utbildning inför eller efter en återvandring.

Sammanfattningsvis har behovsanalysen utgått från individens perspektiv där trygghet, framtidsutsikter och praktiska möjligheter är centrala faktorer. Nedan presenteras huvudsakliga insikter vad gäller behovet av information och stöd.

Tydlig, tillgänglig och individanpassad information

För att en person ska ta steget och överväga återvandring krävs tillgång till tydlig och relevant information som kommuniceras vid rätt tidpunkt och presenteras på ett sätt som individen förstår och kan relatera till. Informationen behöver vara individanpassad och ta hänsyn till utbildningsnivå samt språkliga, kulturella, och praktiska skillnader. Målgruppen befinner sig ofta i en situation präglad av osäkerhet, där beslutet om att återvandra även kan väcka känslor som kräver psykosocialt stöd.

Följande områden är särskilt viktiga att tydliggöra:

- Vad frivillig återvandring innebär – hur processen går till steg för steg, vad som krävs av individen, samt vilka aktörer som ansvarar för vad.
- Information om återvandringens bidraget – ersättningsnivåer, villkor samt utbetalningssätt.
- Situationen i hemlandet – personlig säkerhet, tillgång till boende, försörjningsmöjligheter, skolgång, utbildning och vård.
- Rättsliga förutsättningar – möjligheten att återvända till Sverige, möjligheten att behålla sitt tillstånd under en viss tid och vad som gäller kring eventuell återbetalningsskyldighet för mottaget bidrag samt tydlig information kring juridisk status/rätt att vistas i landet för de som inte väljer att återvandra.

Stödinsatser som skapar trygghet och kontinuitet

Behovet av stöd är starkt kopplat till den enskilda individens situation.

Tillgången till praktisk hjälp och personlig vägledning kan vara en avgörande faktor för om en person faktiskt går vidare med beslutet att återvandra. Det handlar inte enbart om insatser inför avresa, utan även om stöd före, under och efter återvandringen till hemlandet. Ett sätt att synliggöra hela förloppet är att

¹⁹ Intentions and perspectives of Syrian refugees and asylum seekers in Europe, UNHCR, maj 2025.

använda berättelser om individer som frivilligt återvandrat vilket kan bidra till igenkänning och trygghet.

Frivilligorganisationer har en viktig roll som rådgivare på plats i Sverige, då de kan erbjuda förtroendeingivande samtal och anpassad vägledning. Lokala och internationella organisationer kan bidra med stöd i mottagarlandet – exempelvis genom lokalkännedom, etablerade kontakter och hjälp med frågor kring boende, försörjningsmöjligheter, utbildning, skolgång och vård.

Efterfrågade stödinsatser inkluderar:

- rådgivning om hur återvandring fungerar i praktiken
- samtal och vägledning om återvandringens konsekvenser för den enskildes livssituation
- upprättande av stödfunktioner i hemlandet, inklusive samverkan med lokala och internationella aktörer som kan erbjuda stöd efter ankomst och förmedla kontakter med lokala myndigheter och institutioner.

Sammanfattningsvis är beslutet om återvandring ett personligt beslut som kräver både information och stöd. För att fler ska kunna överväga återvandring som ett reellt och hållbart alternativ krävs mer än ett höjt ekonomiskt bidrag. Målgruppen behöver vägledning genom hela processen; från första kontakt till återkomsten i hemlandet.

4.4 Kostnader för att genomföra uppdraget

Migrationsverket har haft kostnader om cirka 3,5 miljoner kronor under perioden 1 januari till 8 september 2025 för att genomföra uppdraget där den största delen avser personalkostnader och inköp av tjänster.

Inom ramen för uppdraget, och i relation till Regleringsbrevsuppdrag 14 upprätta system för prövning och utbetalning av det nya återvandringsbidraget, har Migrationsverket fortsatt det interna arbetet att förbereda för utbetalningar och kontrollinsatser av det höjda bidraget. En ny process för ärendeslaget där insatser för kontroll är under etablering och ett system för utbetalning av bidraget förbereds. Parallellt med den interna utvecklingen genomförs kunskapshöjande insatser för att möta ett eventuellt ökat behov av information.

4.5 Senarelagda åtgärder

Som redovisats i tidigare avsnitt har myndigheten påbörjat genomförandet av ett antal informationsinsatser. Sammantaget kommer informationsinsatserna intensifieras under det sista kvartalet 2025, efter att den nya återvandringsförordningens antas ha antagits.

Åtgärderna som planeras att genomföras är:

- konferenser för aktörer som kommer i kontakt med målgruppen och som genomförs i kunskapshöjande syfte
- uppdatering av befintligt informationsmaterial
- framtagande av ytterligare informationsmaterial som exempelvis fler filmer
- fortsätta interna kunskapshöjande insatser för att stärka upp den interna förmågan att ta omhand frågor och möta individer som överväger att återvändra
arbeta vidare för att erbjuda rådgivning genom extern aktör för individer som funderar på att återvändra
- fortsätta arbeta för att stärka förutsättningarna för frivillig återvandring i tredjeland.

5 Slutsatser

Migrationsverket har fått i uppdrag att intensifiera arbetet med informationsinsatser i syfte att öka kunskapen om möjligheten att frivilligt återvändra. De insatser som genomförts har gett myndigheten en viktig kunskap för att ta uppdraget vidare in i 2026.

Åtgärder som bedömts som relevanta för uppdraget har genomförts. Det har varit viktigt att säkerställa att det finns en evidensbaserad grund att stå på inför att myndigheten ska kommunicera kring det nya bidraget. Målgruppsanalysen pekar mot att det finns ett intresse hos en del av målgruppen att få information om möjligheterna till återvandring samt att en del överväger en återflytt. Kommunikationsinsatser behöver riktas mot denna grupp där flera aktörer behöver samverka för att insatserna ska få effekt i form av att fler känner till vilket stöd som finns att söka.

Migrationsverket har erhållit nödvändigt anslag för att genomföra insatserna och har stärkt upp organisationen med resurser och förberett för och genomfört kunskapshöjande insatser för att kunna omhänderta frågor om återvändringsbidraget samt bidra till och stödja den nationella samordnarens arbete. En samverkan mellan myndigheter har skett vilken har lett till att kunskapshöjande insatser genomförts hos respektive myndighet och dessa har även via myndigheternas webbsidor informerat om frivillig återvandring.

Den sammantagna slutsatsen är att de genomförda insatserna ger Migrationsverket större möjligheter att nå ut till målgruppen som får nya och fler sätt att ta till sig information och kunskap om möjligheten till återvandring.

Nedan följer slutsatser fördelat på de tre deluppdragen.

5.1 Informationsinsatser

Migrationsverkets erfarenheter, liksom externa studier och målgruppsanalyser, visar att ekonomiska incitament har begränsad betydelse för personers vilja att återvändra och att de flesta i målgruppen inte överväger återvandring.

Det som efterfrågas är ofta konkret, tillförlitlig och begriplig information samt stödinsatser före och efter ankomst till hemlandet. Målgruppsanalysen visar att det finns tydliga behov av information om återvandring och det finns en indikation på att de insatser som har utförts under de första två kvartalen har haft effekt. Detta stöds av att antalet sökande av återvandringsbidraget har ökat sedan föregående år. Hittills under året har 85 ansökningar om återvandringsbidrag inkommit, vilket är en ökning med cirka 150 procent från 2022²⁰.

5.2 Samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Polismyndigheten samt andra myndigheter och aktörer

Som framgår av redovisningen från respektive myndighet har Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Kriminalvården redovisat begränsningar gällande i vilken utsträckning de kan bistå Migrationsverket med att nå ut med information. Den sammantagna bedömningen i nuläget är att myndigheternas möjligheter att informera om återvandringsbidraget sträcker sig till att kommunicera via respektive myndighets webbsida²¹. Migrationsverket har i redovisning av *Uppdrag att bidra till att utveckla det brottsförebyggande arbetet* identifierat att ansvar kan behöva förtydligas, även om det redan bedrivs ett visst arbete inom ett givet område²². På motsvarande sätt ser Migrationsverket behov av att betona andra aktörers ansvar i arbetet inom återvandring och vikten av att arbetet utvecklas.

Migrationsverket har begränsad kontakt med målgruppen, som istället har kontakter med andra samhällsinstanser. Den nationella samordnarens arbete för att sprida information och föra dialog med kommunerna om frivillig återvandring blir därmed en viktig del i att få ut information om återvandringsbidraget²³. Gemensamma informationsinsatser mellan Migrationsverket och den nationella samordnaren planeras, såsom konferenser och att föra dialog med aktörer som är i kontakt med målgruppen. Samarbetet

²⁰ Statistik från Migrationsverket, 2025-08-22. Hittills har en individ beviljats återvandringsbidrag i år, det låga antalet beviljade ärenden beror till största del på att sökande inte omfattas av förordningen eller inte kompletterar en ofullständig ansökan.

²¹ Undantaget Kriminalvården som inte informerar via myndighetens webbsida.

²² Redovisning av uppdrag att bidra till att utveckla det brottsförebyggande arbetet, Ju2024/02612, dnr: 1.3.4-2025-10531.

²³ Justitiedepartementet (2025), Nationell samordnare för arbetet med frivillig återvandring, Kommittédirektiv 2025:56.

kommer att utformas över tid i takt med att den nationella samordnaren arbetar med sitt uppdrag.

För att informations- och stödinsatser ska bli effektiva och träffa rätt målgrupp krävs en förstärkt samverkan med kommuner. Kommunerna möter målgruppen i vardagen; via socialtjänst, skola, arbetsmarknadsinsatser och boende och har därmed en viktig roll i att tidigt identifiera behov och hänvisa vidare. I det arbetet spelar även civilsamhället en central roll som brobyggare. Organisationer med etablerade nätverk och språklig och kulturell förankring fungerar som trovärdiga avsändare och kan nå grupper som annars riskerar att stå utanför.

5.3 Uppdrag att analysera behovet av stöd och information

Resultaten från förstudien *Strengthening Conditions for Repatriation* och målgruppsanalysen visar, liksom den statliga utredningen, på behovet av information för att ta ett välgrundat beslut. Detta kommer vara vägledande för myndighetens fortsatta arbete. Individer som överväger att söka bidrag för att återvända bör ha tillgång till rådgivande insatser och stöd innan ansökan lämnas in och vid ankomst till hemlandet. Sådana insatser bidrar till att individens återvandring blir hållbar och inte leder till ytterligare migration.

Den sammantagna slutsatsen av informations- och stödanalysen är att det krävs vägledning genom hela processen, från första kontakt till återkomst i hemlandet, att fungera som stöd tillsammans med ett höjt ekonomiskt bidrag, för att återvandring ska vara ett faktiskt och hållbart alternativ för den enskilde individen. Andra aktörer och myndigheter behöver därmed ha beredskap för att diskutera återvandring som alternativ och kunskap om vad det innebär.

Bilagor

Informationsinsatser för att uppmuntra frivillig återvändring

Promemoria enligt regleringsbrev 2025

Arbetsförmedlingen
Författare: Hanna Helsing
Datum: 2025-08-26
Diarienummer: Af-2025/0033 6450

Innehåll

Sammanfattning	4
1 Inledning	4
1.1 Vad uppdraget innebär för Arbetsförmedlingen	4
1.2 Arbetssätt och metod	5
2 Informationsinsatser	5
2.1 Informationsinsatser som genomförts	5
2.2 Informationsinsatser som inte har kunnat genomföras	6
3 Uppföljning	7

Sammanfattning

Arbetsförmedlingen har enligt 3.9 i regleringsbrevet för 2025 fått i uppdrag att bistå Migrationsverket i arbetet med att informera om möjligheten till stöd för frivillig återvandring. Arbetsförmedlingen har därför publicerat information om möjligheten till frivillig återvandring på sin webbplats, på sidor där målgruppen naturligt söker information. För att säkerställa rättssäker och aktuell information länkar informationen till Migrationsverket. Sedan publicering fram till den 12 augusti har sidorna på arbetsformedlingen.se haft cirka 17 000 besök där besökaren haft möjlighet att ta del av informationen. Ingen har klickat sig vidare till Migrationsverket.

Myndigheten har även genomfört riktade interna informationsinsatser till medarbetare (via chefer och via intranätet) och leverantörer (via leverantörswebben) som möter arbetssökande. Insatserna har syftat till att öka kännedomen om återvandringsbidraget samt att tydliggöra att frågor om bidraget ska hänvisas till Migrationsverket.

Arbetsförmedlingens primära uppdrag är att erbjuda stöd till de arbetssökande som har behov av det, att matcha arbetssökande med arbetsgivare, att säkerställa korrekt användning av arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet samt att vidta åtgärder för att motverka välfärdsbrottslighet. Inom etableringsprogrammet ligger fokus på att få de arbetssökande att etablera sig i arbets- och samhällslivet. Detta innebär att andra kanaler och kontaktpunkter är anpassade för arbetsmarknadsfrågor och därför inte är lämpliga för information om frivillig återvandring.

1 Inledning

Arbetsförmedlingen har enligt 3.9 i regleringsbrevet för 2025 fått i uppdrag att bistå Migrationsverket i arbetet med att informera om möjligheten till stöd för frivillig återvandring. I detta arbete ingår att tillsammans med Migrationsverket delta i utvecklingen och genomförandet av informationsinsatserna, inklusive att utarbeta rutiner för hur arbetet ska bedrivas inom myndigheten. Arbetsförmedlingen ska rapportera till Migrationsverket vilka informationsinsatser som har genomförts samt kostnader och resultat av dessa. Uppdraget genomförs i nära samverkan med Migrationsverket och andra berörda myndigheter.

1.1 Vad uppdraget innebär för Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingens roll i uppdraget är att bidra till att information om frivillig återvandring når målgruppen på ett rättssäkert sätt. Samtidigt är Arbetsförmedlingens utgångspunkt att i möjligaste mån undvika att lämna detaljerad

information som rör en annan myndighets ansvar. Därför länkas på lämpliga ställen till aktuell information hos Migrationsverket.

Mot denna bakgrund har Arbetsförmedlingen, tillsammans med Migrationsverket, Kriminalvården och Försäkringskassan, enats kring de olika myndigheternas agerande. Syftet är att säkerställa enhetlig information samt ett arbetssätt som är rättssäkert och effektivt utifrån myndigheternas olika uppdrag och målgrupper.

Arbetsförmedlingen har följande inriktning med uppdraget

- identifiera relevanta kontaktpunkter och kommunikationskanaler där information om frivillig återvandring kan förmedlas på ett ändamålsenligt sätt
- säkerställa att berörda medarbetare har kännedom om möjligheten till frivillig återvandring och hänvisar till Migrationsverket om de får frågor
- säkerställa att korrekt och aktuell information tillhandahålls genom att länka till Migrationsverkets information i externa och interna kanaler.

1.2 Arbetssätt och metod

En kartläggning av myndighetens kommunikationskanaler och arbetsrutiner har legat till grund för en analys. Syftet med analysen har varit att identifiera både möjligheter och begränsningar, för att kunna föreslå relevanta informationsinsatser.

2 Informationsinsatser

I arbetet har myndigheten genomfört en kartläggning av kommunikationskanaler och kontaktpunkter för att se var information om frivillig återvandring kan vara ändamålsenlig och möjlig. För de arbetssökande är webbplatsen en relevant kanal för att få kännedom om bidraget och därför har Arbetsförmedlingen publicerat information på sidor på vår webbplats där målgruppen naturligt söker information.

2.1 Informationsinsatser som genomförts

Arbetsförmedlingen har sedan juni 2025 genomfört följande informationsinsatser:

- Intern informationsspridning via intranätet till chefer på myndigheten så att de har kännedom om vad återvandring innebär och känner till vart deras medarbetare ska hänvisa.
- Intern informationsspridning till medarbetare som möter arbetssökande på lokalkontor eller via distansmöten så att de har kännedom om återvandringsbidraget och känner till att de ska hänvisa till Migrationsverket om de får frågor om frivillig återvandring.
- Informationsspridning till leverantörer så att de har kännedom om återvandringsbidraget och känner till att de ska hänvisa till Migrationsverket om de får frågor om frivillig återvandring.

- Information om det frivilliga återvandringsbidraget på relevanta sidor på Arbetsförmedlingens webbplats med vidarelänkning till Migrationsverkets webbplats. Målgruppen är arbetssökande och andra externa intressenter.
[När du fått uppehållstillstånd - Arbetsförmedlingen](#)
[Arbeta i Sverige - Arbetsförmedlingen](#)
[Nationellt samarbete - Arbetsförmedlingen](#)

Arbetsförmedlingen har kommit fram till dessa insatser för att säkerställa att korrekt och aktuell information tillhandahålls. Samtidigt har Arbetsförmedlingen följt den myndighetsgemensamma inriktningen.

2.2 Informationsinsatser som inte har kunnat genomföras

Arbetsförmedlingen har identifierat begränsningar att utföra informationsinsatser då det finns en målkonflikt mellan Arbetsförmedlingens kärnuppdrag och uppdraget om frivillig återvandring. Kompetens för att bedöma samt mandat att ta beslut ligger på en annan myndighet och därför är det inte möjligt för myndigheten att ändamålsenligt skapa en rutin för individuell information.

Vissa kanaler och kontaktpunkter har valts bort - som planeringssamtal, Mina sidor och individuella möten - av följande skäl:

- Planeringssamtalet utgör en central del i individens väg mot arbete, med fokus på att identifiera behov och planera insatser. Att lyfta frågor om frivillig återvandring i detta samtal riskerar att ta tid från det arbetsmarknadspolitiska stödet samt skapa otydlighet kring Arbetsförmedlingens uppdrag. Arbetsförmedlingen ska inte heller göra individuella bedömningar av vilka personer som kan vara aktuella för frivillig återvandring, utan det är Migrationsverkets roll som ansvarig myndighet.
- Myndighetens medarbetare saknar kompetens och befogenhet att kunna besvara komplexa frågor om återvandringsbidraget på ett korrekt sätt. Frågorna kan kräva juridisk eller individuell bedömning som ligger utanför Arbetsförmedlingens ansvarsområde.
- Hantering av frågor om frivillig återvandring kan medföra att tid och resurser avleds från Arbetsförmedlingens kärnuppdrag, särskilt när sådana frågor uppstår i breda kommunikationskanaler eller i möten där återvandring inte utgör ett naturligt eller relevant inslag.

3 Uppföljning

Arbetsförmedlingen har följt upp uppdraget enligt följande:

- 13 frågor i telefonsamtal från arbetssökande kring frivillig återvandring 16 juni – 15 augusti 2025.
- Det har varit 17 000 besök på webbsidorna under perioden 3 juni till 12 augusti där informationen om återvandringsbidrag finns, vilket betyder att besökarna har haft möjlighet att se informationen. Av dessa har ingen klickat vidare från Arbetsförmedlingens webbplats till Migrationsverket.
- 130 000 kr i personalkostnader i form av nedlagda timmar från uppdragsledning, arbetsgrupp och andra involverade från uppdragets start 14 mars till 15 augusti.

Svar på regeringsuppdrag

Informationsinsatser för att uppmuntra till frivillig återvandring

Försäkringskassan 2025-08-29

Datum: 2025-08-29

Informationsinsatser för att uppmuntra till frivillig återvandring

Version 1.0

[FK 2025/000550](#)

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	3
Vad uppdraget innebär för Försäkringskassan	3
Genomförande.....	3
Uppföljning	4

Sammanfattning

Försäkringskassan har fått i uppdrag av regeringen att bistå Migrationsverket i arbetet med att informera om möjligheten till stöd för frivillig återvandring.

Försäkringskassan har gått ut med information, och vidare hänvisning till Migrationsverkets webbplats, på myndighetens webbplats. Informationen har publicerats i sammanhang där det är relevant och hjälpsamt för den försäkrade, till exempel där vi beskriver socialförsäkringens bosättningsbaserade förmåner och vad som gäller vid flytt utomlands.

Försäkringskassan kommunikationsinsatser har lett till att 469 besökare har klickat sig vidare till Migrationsverkets webbplats.

Inledning

Försäkringskassan har i regleringsbrevet för 2025 fått uppdraget att bistå Migrationsverket i arbetet med att informera om möjligheten till stöd för frivillig återvandring. I detta arbete ingår att tillsammans med Migrationsverket delta i utvecklingen och genomförandet av insatserna, inklusive att utarbeta rutiner för hur arbetet ska bedrivas inom myndigheten. Försäkringskassan ska rapportera till Migrationsverket vilka informationsinsatser som har genomförts samt kostnader och resultat för dessa.

Vad uppdraget innebär för Försäkringskassan

Försäkringskassans roll i uppdraget är att bidra till att information om frivillig återvandring når målgruppen. Samtidigt är Försäkringskassans utgångspunkt att i möjligaste mån undvika att lämna detaljerad information som rör en annan myndighets ansvar. Därför länkas på lämpliga ställen till aktuell information hos Migrationsverket. Uppdraget genomförs i nära samverkan med Migrationsverket och andra berörda myndigheter.

Mot denna bakgrund har Försäkringskassan, tillsammans med Migrationsverket, Kriminalvården och Arbetsförmedlingen, enats kring de olika myndigheternas agerande. Syftet är att säkerställa enhetlig information samt ett arbetssätt som är rättssäkert och effektivt utifrån myndigheternas olika uppdrag och målgrupper.

Genomförande

I arbetet har Försäkringskassan gjort en genomgång av kommunikationskanaler för att se var information om frivillig återvandring kan vara relevant.

Försäkringskassan har valt att hantera detta uppdrag med information på myndighetens webbplats, i sammanhang där det är relevant för den försäkrade. Det är till exempel sammanhang där vi beskriver socialförsäkringens bosättningsbaserade förmåner och vad som gäller vid flytt utomlands.

Följande sektioner på FK.se har kompletterats med information om återvandringsbidraget:

- Försäkrad i Sverige
- Flytta utomlands
- Utomlands med barn
- Statlig ersättning för arbete med etableringsjobb

Informationen beskriver möjligheterna med återvandringsbidraget med tydlig hänvisning till Migrationsverkets webbplats för mer information och ansökan.

Uppföljning

Försäkringskassan har följt upp uppdraget enligt följande:

- Det har varit 46 393 besök på webbsidorna under perioden 10 juni till 26 augusti där information om återvandringssbidraget finns, vilket betyder att besökarna har haft möjlighet att ta del av informationen. Av dessa har 469 klickat vidare från Försäkringskassans webbplats till Migrationsverket.
- De kostnader som Försäkringskassan haft för insatsen härrör till lönekostnader för involverad personal. Försäkringskassan bedömer att cirka 25 timmars arbete lagts ned inklusive återkommande möten med övriga berörda myndigheter. Det ger en kostnad på 13 750 kr.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Sofia Wagner och Kommunikatör Lisa Edholm, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Lisa Edholm

Promemoria avseende informationsinsatser för att uppmuntra frivillig återvandring

Inledning

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2025 har Kriminalvården fått i uppdrag att bistå Migrationsverket i arbetet med att informera om möjligheten till stöd för frivillig återvandring. I arbetet ingår att tillsammans med Migrationsverket delta i utvecklingen av och genomförandet av informationsinsatserna, inklusive att utarbeta rutiner för hur arbetet ska bedrivas inom myndigheten. Kriminalvården ska rapportera till Migrationsverket vilka informationsinsatser som har genomförts samt kostnader och resultat av dessa.

Arbete med uppdraget

Uppdraget genomförs i samverkan med Migrationsverket där även Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan medverkar. Arbetet har främst bedrivits genom samverkansmöten med berörda myndigheter, där Migrationsverket har varit sammankallande.

Utifrån de olika deltagande myndigheternas uppdrag har tid lagts vid att beskriva uppdrag, målgrupper samt möjligheter eller hinder för, att nå ut med aktuell information. I syfte att säkerställa enhetlig information samt ett arbetssätt som är rättssäkert och effektivt utifrån myndigheternas olika uppdrag och målgrupper har Kriminalvården, tillsammans med Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, enats kring de olika myndigheternas agerande.

Kriminalvården har följande inriktning med uppdraget

- identifiera relevanta kontaktpunkter och kommunikationskanaler där information om frivillig återvandring kan förmedlas på ett ändamålsenligt sätt
- säkerställa att berörda medarbetare har kännedom om möjligheten till frivillig återvandring och att, vid frågor hänvisa till information från Migrationsverket eller till kontakt med dem

Informationsinsatser

En stor del av Kriminalvårdens arbete bygger på klientkontakt, såväl för klienter som befinner sig i frihet och för intagna som är frihetsberövade. Mot bakgrund av detta har medarbetare som arbetar klientnära identifierats som en relevant kontaktpunkt för informationsinsatser om frivillig återvandring.

Som kommunikationskanal har Kriminalvårdens interna nät, Krimnet, bedömts lämplig då samtliga medarbetare har tillgång till det. Migrationsverket arbetar för närvarande med att ta fram en informationsvideo om frivillig återvandring vilken bedöms vara klar under

hösten. I avvaktan på informationsvideons färdigställande har några övriga informationsinsatser inte bedömts vara adekvata.

Avgränsningar gällande informationsinsatser

Den del av Kriminalvårdens målgrupp som är frihetsberövade saknar möjlighet att ta del av information genom digitala uppkopplingar. Sådan information får istället tillhandahållas via Kriminalvårdens personal.

Beaktat Kriminalvårdens kärnuppdrag och målgrupp har det bedömts föreligga skäl för att begränsa viss typ av informationsinsatser, såsom att publicera information om frivillig återvandring på myndighetens externa hemsida.

Kostnader och resultat

Då några informationsinsatser ännu inte tagits fram föreligger inte någon sådan kostnad.

I övrigt föreligger nedlagda arbetstimmar för medarbetare kopplat till uppdraget i form av

- deltagande i samverkansmöten vid fem tillfällen
- workshop (halvdag), arrangerat i samverkan mellan Migrationsverket och Delmi

Tatjana Johansen
Sektionschef, placeringssektionen

Polismyndigheten
Gränspolisenheten, Noa
Emelie Lindvall

Redovisning av Polismyndighetens arbete med regeringsuppdraget återvandring

Nedan följer en kortare redovisning av åtgärder som Polismyndigheten har vidtagit i anledning av regeringsuppdraget som rör återvandring.

- Polismyndigheten informerar om återvandring och möjligheterna att söka återvandringsbidrag på [Polisen.se](https://polisen.se).¹
- Polismyndigheten har även fått ett informationsmaterial från Migrationsverket. Det materialet är spritt till polisregionernas gränspolisverksamheter. En information om materialets innehåll och syfte har även muntligen presenterats för polisregionernas gränspolischefer för att skapa förståelse för återvandringsuppdraget. Informationsmaterialet är även spritt till polisregionerna, då kontakten med de individer som återvandringen åsyftar sannolikt främst kommer ske i samband med Polismyndighetens generella uppdrag.

Emelie Lindvall
Sakkunnig

¹ <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/granspolisen/>